

Taxus baccata (Tis červený)

čeleď: Taxaceae

oblasti: Andalusie, Arménie, Česká republika, Francie, Gruzie, Írán, Irsko, Itálie, Karpaty, Katalánsko, Kavkaz, Krym, Malá Asie (Anatolie), Massachusetts, Německo, New York, Norsko, Pennsylvania, Polsko, S Afrika, Sýrie, Švédsko, Švýcarsko, Ukrajina, Velká Británie, Washington

Roste od Británie Malou Asii. Patří mezi stálezelené a dvoudomé rostliny. Údajně se dožívá až 3000let. Dorůstá výšky (3 -) 12 - 20m s šířkou do 10m a s jedním nebo více kmeny. Vytváří kuželovitý tvar. Barva kmene je tmavěhnědá až nafialovělá či načervenalá a odlupuje se v plátech. Nové přírůstky zůstávají 3 - 5let zelené, teprve pak začínají hnědnout. Jehlice mají tmavězelenou barvu s 2ma bílými pásky na spodní straně, mají délku 1,5 - 3 (i 3,5)cm, šířku 5mm, odstupují od větví pravouhle, jsou uspořádány řemenitě ve 2 řadách, nemají žádné pryskyřičné kanálky (má jedové kanálky) a vytrvávají 8 let. Kvete od jara do podzimu, kdy se velmi tvrdá zrna obalí sytě rudými míšky. Míšky jako jediné nejsou jedovaté, naopak v semenech je koncentrace jedu nejvyšší. Pravděpodobně nejstarší exemplář roste v zámecké zahradě ve Vilémovicích na Vysočině (cca 1800 let). Existují vnitrodruhové taxony:

- 'Adpressa' - rozložitý asymetrický keřovitý habitus; výška 4 - 6m; větve vystoupavé, při vrcholu až vodorovné, kvetoucí trochu delší; listy tupě špičaté až dlouze vejčité, tmavězelené, dlouhé 0,5 - 1cm, spodní strana modrozelená; samičí
- 'Adpressa Aurea' - rozložitý asymetrický keřovitý habitus; výška 2 - 3m; větve vystoupavé, při vrcholu až vodorovné, kvetoucí trochu delší; jehlice na koncích větví žluté, ostatní žlutopestré; samičí
- 'Adpressa Erecta' - vzpřímený široce kuželovitý habitus; výška 3 - 5m; větve vzpřímené; listy tupě špičaté, tmavězelené, dlouhé 1,5cm, široké 3mm, spodní strana bledězelená; samičí
- 'Adpressa Pyramidalis' - vzpřímený široce kuželovitý habitus; výška 3 - 5m; větve strnule vzpřímené; listy tupě špičaté, tmavězelené, dlouhé 1,5cm, široké 1mm, spodní strana bledězelená; samičí
- 'Adpressa Variegata' - řídký habitus; vrcholové větve vzpřímené; listy žluto- až žlutobílopestré, střední pruh zelený
- 'Albospica'
- 'Albovariegata' - listy zkadeřené s bělavou kresbou
- 'Amersfoot'/'Amersforte' - kuželovitý nižší řidší keř; větve tuhé, rozkladité, mladé husté, krátké a hnědé; listy paprscité, tmavězelené, vejčité, dlouhé 5 - 7mm, široké 3 - 4mm, spodní strana bledší; pomalý růst
- 'Argentea Minor'/'Dwarf White' - zakrslý habitus; větve převislé; listy stříbřitěbílě lesklé, na okraji stříbřité pružek; pomalý růst
- 'Aurea' - široce kuželovitý hustý habitus; výška 3 - 4m; větve v mládí žluté, později zelené; listy husté, malé, žluté až žlutě pruhované, ve 2. roce zelené; samičí
- 'Aureovariegata' - široký řídký habitus; výška 3 - 5m, šířka ve vyšším věku i mnohem větší; listy žlutopestré
- 'Backhousii' - větve husté, krátké; jehlice husté, tupé, tmavězelené, dlouhé 1 - 1,2cm, široké 2 - 2,5mm, spodní strana bledězelená
- 'Barmstedter'
- 'Barronii' - kuželovitý symetrický habitus; větve v mládí žluté; listy žluté
- 'Beteramsii' - sloupovitý habitus; větve vzpřímené; větve v mládí světležluté, později zelené; listy větší, tmavězelené
- 'Buxtonensis' - zakrslý zploštělý široký habitus; v 70ti letech výška 50cm, šířka 4 - 5m; jehlice srpovité, vzpřímené, směřující kupředu, tmavězelené, dlouhé 2 - 2,5cm, široké 2mm, spodní strana bledězelená
- 'Cappenberg' - sloupovitý kompaktní habitus; větvičky krátké; listy tmavězelené, dlouhé 0,9 -

1,5cm; pomalý růst

- 'Cavendishii' - zakrslý rozkladitý habitus; výška do 40cm, šířka 2m; větve zpeřené, rozložené, špičky zahnuté k zemi; jehlice směřují vzhůru nebo kupředu, mírně zahnuté, tmavě modrozelené, střední žebro nápadné, dlouhé 2 - 3cm, široké 2 - 2,5mm, spodní strana bledězelená
- 'Columnaris' - úzce sloupovitý habitus; větve husté, krátké; listy malé, zelené, na okraji se žlutým pruhem; pomalý růst
- 'Compacta' - zakrslý kulovitý habitus; výška i šířka 1,3m; větvičky bohaté, dlouhé 4 - 6cm; listy paprscité, mírně zahnuté, lesklé, tmavězelené, dlouhé 0,5 - 1cm, široké 1 - 1,5mm, spodní strana bledší s tmavým centrálním pruhem
- 'Compressa' - zakrslý úzce kuželovitý hustý habitus; větvičky bohaté, tuhé, slabé; listy krátké, bledězelené, vyrůstají všemi směry
- 'Contorta'/var. contorta - větve zkroucené; listy zkadeřené, vyrůstají všemi směry
- 'Corley's Coppertip' - asymetricky keřovitý habitus; listy měďnaté
- 'Cristata' - zakrslý asymetricky zkroucený habitus; v 10ti letech výška 10cm; listy zelené, při rašení žlutorůžové
- 'David' - široce sloupovitý kompaktní habitus; v 15ti letech výška 1m, šířka 50 - 70cm; listy krátké, lesklé, žluté, později žlutozelené
- 'Davisii' - úzce kuželovitý habitus; větve i větvičky vzpřímené; listy hustě paprscité, slabé, tmavě modrozelené, dlouhé 2cm, široké 2mm
- 'Decora' - zakrslý vzpřímený habitus se zploštělým vrcholem; větvičky krátké, převislé, husté; listy lesklé, zahnuté kupředu, dlouhé 3cm, široké 3 - 4mm
- 'Dovastoniana'/var. dovastoniana - stromovitý až keřovitý habitus; výška 3 - 5m; větve vodorovné, dlouhé, špičky svislé; borka tmavěhnědá; listy tuhé, tmavězelené až černozelelé, dlouhé 2 - 3,5cm, široké 3mm; prakticky celý samčí
- 'Dovastonii Aurea' - rozložitý keřovitý habitus; výška i šířka 3 - 5m; větve vystoupavé, na vrcholu až vodorovné; listy žlutozelené se žlutým okrajem
- 'Elegantissima' - větve rozkladité, uprostřed vodorovné, tlusté, větvičky světležluté; listy žlutě pruhované, později i bílopestré, ve stínu zelené, dlouhé 1 - 1,5cm; bohaté plody; samičí
- 'Elvastonensis' - keřovitý kuželovitý habitus; větve v mládí oranžové; listy žluté, v zimě oranžové, později zelené; pomalý růst
- 'Epacridioides' - zakrslý hustý křovitý habitus; výška 1m; větve krátké, husté; listy krátké, špičaté, bledězelené, na starších exemplářích dvouřadé, dlouhé 1,3 - 1,7cm
- 'Erecta'/var. erecta - široký křovitý habitus; výška do 8m, šířka větší; listy šedozelelé, krátké, úzké; samčí
- 'Erecta Aurea' - široký křovitý habitus; výška do 8m, šířka větší; větve vzpřímené; listy žluté bez zeleného pruhu; samčí
- 'Erecta Aureovariegata' - široký křovitý habitus; výška do 8m, šířka větší; listy zelené, krátké, husté, zahnuté vzhůru, na okraji žluté, spodní strana světležlutá, uvnitř žlutozelené, dlouhé 2 - 2,5cm, široké 2mm; samčí
- 'Ericoides' - zakrslý křovitý habitus; výška 1m; větvičky krátké, slabé, vzpřímené; listy drobné, vřesovcovitého vzhledu
- 'Expansa' - široký rozkladitý křovitý zpravidla asymetrický habitus; větve vystoupavé; listy zpravidla srpovité, tmavězelené, dlouhé 2,5 - 3cm
- 'Fairview'
- 'Fastigiata'/var. fastigiata/var. hibernica/T. fastigiata (Pyramidální tis) - sloupovitý habitus; výška 4 - 7m, starší exempláře téměř i stejně široké; listy k zemi zahnuté, temnězelené, dlouhé 2 - 3cm; samičí
- 'Fastigiata Aurea' - sloupovitý habitus; listy žluté
- 'Fastigiata Aureomarginata' - sloupovitý habitus; listy na mladých větvích mají žluté později bledězelené okraje
- 'Fastigiata Aureovariagata' - sloupovitý habitus; listy žlutopestré
- 'Fastigiata Nova' - štíhlý sloupovitý habitus; listy menší, tmavězelené; rychlý růst
- 'Fastigiata Robusta' - strnule sloupovitý habitus; výška 3 - 8m; listy delší, světlezelené, dlouhé

3cm, široké 3mm; odolný

- 'Fastigiata Sibirica' - přísně sloupovitý habitus; listy tmavězelené, dlouhé do 4cm
- 'Fastigiata Variegata' - sloupovitý habitus; listy bílopestře, později zelené
- 'Fastigiata Viridis' - sloupovitý habitus; listy husté, zploštělé, slabé, lesklé, bledězelené, dlouhé 2,5cm, spodní strana světlejší
- 'Fisheri' - široký habitus; větve vodorovné, mladé větve i listy z části žluté, zbytek zelený
- 'Fowle' - kompaktní habitus; šířka 2x taková jako výška
- 'Fowle's Dwarf' - vzpřímený rozkladitý habitus; listy malé, zelené
- 'Glauca'/'Blue John' - řidší habitus; větve rozkladité; listy zahnuté vzhůru, tmavě modrozelené, dlouhé 1,5 - 2,5cm, spodní strana světlejší
- 'Gold Haze' - keřovitý vzpřímený habitus; listy žluté
- 'Golden Nugget' - zlatožluté okraje jehlic
- 'Goud Elsje' - vzpřímený úzce nálevkovitý kompaktní habitus; listy žluté; pomalý růst
- 'Gracilis Pendula' - silný habitus; větvičky přeslenité, převislé; listy modrozelené, husté, široké, zahnuté
- 'Great Column'
- 'Green Columna' - úzce kuželovitý řidší habitus; větve vzpřímené, řídce větvené; listy vejčité, tmavězelené; pomalý růst
- 'Green Diamond' - zakrslý zploštěle kulovitý habitus; v 25ti letech výška 65cm, šířka 1m; listy krátké, široké, husté, tmavězelené
- 'Handsworthiana' - úzce kuželovitý hustý habitus; větve krátké, vzpřímené; listy zahnuté k zemi, tmavězelené, spodní strana bledší, délka 1,5 - 1,8cm, šířka 3mm
- 'Herynek' - zakrslý habitus; v 10ti letech výška 30cm, šířka 20cm; listy krátké
- 'Hessei' - vzpřímený kompaktní habitus; listy z části zahnuté, tmavězelené s nápadným centrálním žebrem, dlouhé 3 - 3,5cm, široké 3 - 4mm, spodní strana bledězelená
- 'Hicksii'
- 'Horizontalis'/T. horizontalis - široký habitus; vrcholové větve zahnuté vzhůru; listy zpravidla mírně zahnuté, dlouhé do 2,5cm, široké 4mm
- 'Horizontalis Elegantissima' - široký habitus; vrcholové větve zahnuté vzhůru; listy žlutopestře, zpravidla mírně zahnuté, dlouhé do 2,5cm, široké 4mm
- 'Cheshuntensis' - široce kuželovitý habitus; větve vystoupavé; v 10ti letech výška 1,6 - 1,1m; jehlice husté, menší, lesklé, dlouhé 3cm, široké 4mm, spodní strana tmavě modrozelená, na koncích větví menší
- 'Imperialis' - vzpřímený habitus; větve husté, vystoupavé; listy paprscité, slabé, mírně zahnuté, lesklé, tmavězelené, dlouhé 2,5 - 3cm a široké do 3mm
- 'Ingeborg Nellesmann' - široký kompaktní habitus; v 10ti letech výška 1m, šířka 1,3m; větve vystoupavé, větvičky v mládí žluté; starší listy mají žluté okraje
- 'Intermedia' - široký habitus; větve tlusté, vzpřímené, krátce větvené; jehlice paprscité, řídké, ztlustlé, dlouhé 1,5 - 2,5cm, široké 2 - 3mm, na vrcholu mají červenou skvrnu
- 'Intermezzo'
- 'Jacksonii'/f. pendula - široký habitus; větve méně pravidelněji převislé; listy uvnitř zahnuté, bledězelené
- 'Knirps' - zakrslý široký asymetrický habitus; ve 20ti letech výška 30 - 50cm; větve tmavěhnědé; listy tmavězelené, prakticky paprscité, dlouhé 0,8 - 2,5cm, široké 2 - 3mm
- 'Kordes'
- 'Kouty' - kompaktní široký habitus; rašící části žlutobronzové
- 'Linearis' - rozkladitý habitus; větve dlouhé; listy úzké, dlouhé, zpravidla bledě žlutozelené
- 'Litfass' - úzce sloupovitý s mnoha hlavními větvemi; v 10ti letech výška 2,2m; listy lesklé, tmavězelené, zahnuté
- 'Litomyšl' - hustě zploštěle kulovitý habitus; v 18ti letech výška 70 - 80cm, šířka 80 - 90cm; listy krátké, silné, zelené, 2řadé, dlouhé 1 - 1,5cm
- 'Lutea'/f. luteobaccata/var. xanthocarpa - vzpřímený keř; výška 3 - 5m; listy tmavězelené; plody mají žlutý míšek

- 'Melfard'/'Melfardii' - sloupovitý hustý habitus; listy malé, tmavězelené
- 'Minima'
- 'Nana' - zakrslý široký habitus; výška do 60cm; listy malé, tmavězelené
- 'Neidpathensis' - sloupovitý až prakticky kuželovitý habitus s volným vrcholem; samčí
- 'Nissen's Corona'/'Aprather Typ 1'/'Corona' - široký habitus; výška 1m, šířka 5m; listy bledězelené
- 'Nissen's Kadett'/'Aprather Typ 2'/'Kadett' - řidší vzpřímený habitus bez centrálního kmene; větve vystoupavé; listy tmavězelené, jemné
- 'Nissen's Page'/'Aprather Typ 4'/'Page' - křovitý uzavřený vzpřímený habitus; větve krátké; listy bledězelené
- 'Nissen's Präsident'/'Aprather Typ 3'/'Präsident' - rozložitý keřovitý habitus; výška 1,5 - 2m, šířka 4 - 5m; větve vystoupavé, na vrcholu až prakticky vodorovné; listy tmavězelené
- 'Nissen's Regent'/'Aprather Typ 5'/'Regent' - široký asymetričtější habitus; výška 1m, šířka až 6m; listy jemné, tmavězelené
- 'Nutans' - zakrslý široký habitus s plochým vrcholem; výška 1m; větve asymetricky odstávají, větvičky jsou bohaté, slabé, hnědé, špičky částečně převislé; listy paprscité, tmavězelené, dlouhé 0,5 - 1cm, na koncích větví dlouhé pouze 2 - 3mm, ale na vrcholku mají standardní délku a jsou mírně zahnuté, spodní strana je bledší
- 'Osterberg' - široce sloupovitý hustý habitus; listy drobné, zelené
- 'Overeynderi' - široce keřovitý symetricky pyramidální habitus; výška 3 - 5m; větve vzpřímené, bohatě větvené; listy špičaté, mírně zahnuté, tmavězelené, dlouhé 2cm, široké 2mm, spodní strana světlejší
- 'Overeynderi Tharadtensis'
- 'Paulina' - zakrslý hustý kuželovitý habitus; ve 20ti letech výška i šířka 1m; větve vystoupavé; listy paprscité, modrozelené, lesklé, centrální žebro vystouplé, dlouhé 0,5 - 1,5cm, široké 1,5mm
- 'Pendula' - větve převislé; listy krátké; pomalejší růst
- 'Pendula Graciosa' - převislý habitus; kmen chudě větvený, větvičky převislé, postranní větve dlouhé a zkroucené
- 'Pirat'
- 'Procumbens' - zakrslý hustý rozložitý asymetricky větvený habitus; výška do 50cm; listy na mladých větvích husté, na starých řídké, čárkovité, tuhé, zelené (v zimě mírně bronzové), dlouhé do 1,5cm, široké 2mm a na spodní straně světlejší
- 'Prostrata' - zakrslý zploštělý habitus; výška 1,5m, šířka 50cm; větve vodorovné; listy husté, symetrické, 1/2paprscité, dlouhé 2cm, široké 2mm, šikmo vzpřímené, lesklé, tmavězelené, s výraznějším centrálním žebrem
- 'Pseudoprocumbens' - zakrslý habitus s 1/2kulovitým vrcholem; větve dlouhé, tlusté, sehnuté k zemi; listy bledězelené, dlouhé 1,2 - 3cm
- 'Pumila Aurea' - polštářovitý hustý asymetrický až kuželovitý habitus; listy celoročně žluté
- 'Pygmaea' - zakrslý hustý habitus; výška i šířka 30cm; větve vzpřímené, husté, větvičky dlouhé 2 - 4cm; listy paprscité, slabé, lesklé, bledězelené, dlouhé 0,5 - 1cm, široké 1mm
- 'Raket' - široce kuželovitý habitus; listy tmavězelené, dlouhé 1,5 - 2cm, široké 2 - 2,5mm, spodní strana bledší
- 'Repandens' - zakrslý široce rozkladitý habitus; výška do 40 - 50cm, šířka 5 - 6m; větve vodorovné, postranní převislé, tuhé; listy zahnuté, tmavězelené, směřující kupředu a vzhůru, dlouhé 2 - 3cm, široké 3mm, centrální žebro vyniklé; samičí
- 'Repandens Aurea' - výhony z 'Dovastonii Aurea'
- 'Rinteln' - vzpřímený mírně asymetrický habitus; v 15ti letech výška 1,8m, šířka 1,5m; listy dlouhé 3cm
- 'Rushmore' - úzce (později šíře) nálevkovitý symetrický habitus; v 15ti letech výška i šířka 1,2m; listy tlusté, vejčité, tmavězelené, přilehlé
- 'Semperaurea' - keřovitý široce vzpřímený habitus se zkoseným vrcholem; výška i šířka do 2m; větvičky bohaté, krátké, žlutohnědé; listy se ke koncům větví zkracují, jsou mírně zahnuté, mírně vzpřímené nebo naopak svislé, žluté, dlouhé 1 - 2cm, spodní strana žlutozelená anebo pouze na okraji žlutá

- 'Schwartzgrün' - keřovitý symetrický kompaktní habitus; v 10ti letech výška 1,2m; listy tmavězelené
- 'Silvanus Cone' - vzpřímený kuželovitý kompaktní habitus; listy krátké, špičaté, mírně zahnuté a tmavězelené
- 'Spieckermann' - širší než vysoký habitus bez terminálu
- 'Standishii' - sloupovitý hustý habitus; větve vzpřímené; listy žluté, dlouhé 2,5cm, široké 3 - 4mm, centrální žebro vystouplé, spodní strana žlutá
- 'Summergold' - rozložitý keřovitý habitus s plochým vrcholem; výška 1 - 2m; větvičky mírně šikmo vystoupavé; listy zahnuté, na okraji žluté, v létě celé žluté, dlouhé 2 - 3cm, široké 2 - 3mm; pomalý růst
- 'Thomsen'/'Thomsen's Dwarf' - široce sloupovitý řídký habitus; listy tmavězelené
- 'Washingtonii'/'var. washingtonii' - rozložitý kompaktní keřovitý habitus; výška 2 - 4m; větve vystoupavé, při vrcholu až vodorovné, větvičky různě dlouhé, žlutozelené, konce převislé; listy zahnuté, v létě žlutozelené, na okraji žluté, v zimě přechází do bronzového nádechu
- 'Weeping Curl' - zakrslý kulovitý řídký asymetrický až mírně stočený habitus; listy bledězelené
- 'Westerstede' - vzpřímený kompaktní habitus; listy jemné, tmavězelené
- 'Wiesmoor Gold' - asymetrický sloupovitý habitus; listy v létě žluté, v zimě do zlatova

Má rád stinná stanoviště s humózní vlhkou a zásaditou půdou, sutě, skalnaté kaňony, atp. Dokáže ale růst bez problémů i v jiné. Trvalé zamokření ale nemá rád.. Velmi dobře snáší řez i znečištěné ovzduší.

Množí se semeny nebo řízkováním (řízkovanci jsou keřoví).

<https://www.rostliny.net/>